

POSTANOWIENIE

Dnia 8 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **K. K.**

skazanego z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k.,
po rozpoznaniu w dniu 8 sierpnia 2024 r. w Izbie Karnej
na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 24 sierpnia 2023 r. sygn. akt II AKa 167/23,
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi
z 23 marca 2023 r. sygn. akt XVIII K 250/22,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu – radcy prawnego A. K., kwotę 1 476,00 zł (tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych), w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji na rzecz skazanego;**
- 3. zwolnić skazanego od kosztów postępowania kasacyjnego.**

[J.I.]

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z 23 sierpnia 2023 r. sygn. akt II AKa 167/23 utrzymał w mocy wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z 23 marca 2023 r. sygn.

akt XVIII K 250/22, w którym uznał K.K. za winnego popełnienia przestępstwa z art. 207 § 1 i 1a k.k. w zb. z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. za art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 156 § 1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę 8 lat pozbawienia wolności (pkt 1 wyroku).

Kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego wywiódł obrońca skazanego, który zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił rażące naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj.

1. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. oraz art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz art. 182 § 1 k.p.k. w zw. z art. 115 § 11 k.k. poprzez:

- a) zaaprobowanie przez Sąd Apelacyjny oceny materiału dowodowego dokonanej przez Sąd Okręgowy, co nastąpiło z pominięciem swobodnej jego oceny, zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, poprzez oparcie ustaleń faktycznych na bezkrytycznym daniu wiary zeznaniom świadka L.R. złożonych na etapie postępowania przygotowawczego, zaś ze względu na śmierć świadka nie było możliwości jej bezpośredniego przesłuchania przed Sądem;
- b) brak pouczenia świadka L.R. o prawie do odmowy składania zeznań przysługujących jej jako osobie najbliższej skazanemu, zgodnie z art. 182 k.p.k. osoba najbliższa dla oskarżonego może odmówić składania zeznań,
- c) czynieniu ustaleń faktycznych na podstawie wyselekcjonowanego materiału dowodowego, co pozostaje w sprzeczności z obowiązkiem uwzględnienia całokształtu dowodów zgromadzonych w sprawie;
- d) rozstrzygnięciu wątpliwości, które wyłoniły się w toku postępowania na niekorzyść skazanego, a więc wbrew zasadzie *in dubio pro reo*, związanych z rozbieżnościami w zeznaniach świadków odnoszących się m.in. do rodzaju i opisu obrażeń których doznał pokrzywdzony;
- e) zaaprobowanie przez Sąd Apelacyjny oceny materiału dowodowego dokonanej przez Sąd Okręgowy, co nastąpiło z pominięciem swobodnej jego oceny, zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, poprzez oparcie ustaleń faktycznych na bezkrytycznym daniu wiary zeznaniom świadka W.K. (funkcjonariusz Policji

przybyły na miejsce zamieszkania skazanego i pokrzywdzonego Z.K.);

2. art. 6 k.p.k. w zw. z art. 391 § 1 k.p.k. w zw. z art. 394 § 2 k.p.k. w zw. z art. 6 ust. 3 lit. d Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r. poprzez uznanie za ujawnione na rozprawie głównej zeznań świadka L.R. z uwagi na jej śmierć (brak możliwości jej przesłuchania na rozprawie głównej) i uznanie ich za główny dowód obciążający skazanego K.K., na którym Sąd I instancji oparł wyrok skazujący, w sytuacji gdy ww. świadek był przesłuchany wyłącznie w toku postępowania przygotowawczego, a więc bez możliwości zadawania pytań w warunkach kontrydiktoryjnej rozprawy,

3. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 w zw. z art. 6 ust. 3 lit. c Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z dnia 4 listopada 1950 r. rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. oraz art. 6 ust. 1 w zw. z art. 6 ust. 3 lit. c europejskiej Konwencji o ochronie podstawowych praw i wolności, poprzez całkowite zaakceptowanie przez Sąd Apelacyjny sytuacji, w której podczas składania wyjaśnień w dniu 6 lutego 2022 r. nie zapewniono K.K. obrońcy, pomimo obiektywnie dostrzegalnych oznak choroby alkoholowej oskarżonego;

4. art. 410 k.p.k., art. 4 k.p.k. i art. 7 k.p.k. a nadto oparcie ustaleń faktycznych wyłącznie na poszlakach, mimo, że nie wykluczają one w sposób nie budzący wątpliwości możliwości zaistnienia innej wersji zdarzeń, niż przyjął to Sąd.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi.

W odpowiedzi prokurator wniósł o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Podniesione w kasacji obrońcy zarzuty okazały się oczywiście bezzasadne, co skutkowało rozpoznaniem i oddaleniem kasacji przez Sąd Najwyższy w trybie wskazanym w przepisie art. 535 § 3 k.p.k. Oczywiście bezzasadna jest bowiem kasacja kwestionująca jedynie ustalenia faktyczne, jednak nie pod zarzutem błędu

w ich ustaleniu, a pod pozornym zarzutem rażącego naruszenia prawa procesowego bądź materialnego, sprowadzającym się do polemiki z zebrany i prawidłowo ocenionym przez sądy obu instancji materiałem dowodowym, a w sprawie nie wystąpiły uchybienia wymienione w art. 439 k.p.k.

Dopuszczalność dokonywania w postępowaniu kasacyjnym przez Sąd Najwyższy własnych ustaleń faktycznych i własnej oceny dowodów, wykluczają ograniczenia przewidziane w art. 519 k.p.k. i art. 523 § 1 k.p.k., które sprowadzają zadania sądu kasacyjnego jedynie do sprawdzenia sposobu ich dokonania, w szczególności, czy sądy orzekające w obu instancjach nie dopuściły się rażącego naruszenia reguł postępowania, co mogłoby mieć wpływ na ustalenia faktyczne, a w konsekwencji więc i na treść wyroku (*zob. postanowienie SN z 24 stycznia 2023 r. sygn. II KK 598/22 i cyt. tam orzecznictwo*). Kontrola ta realizowana jest, co do zasady tylko przez pryzmat zarzutów kasacji, z oczywistym zastrzeżeniem, że chodzi o zarzuty rzeczywiście o charakterze kasacyjnym (art. 523 k.p.k.), a nie tak, tylko określone przez autora kasacji, a będące, w istocie, zarzutami apelacyjnymi (*postanowienie SN z 27 lutego 2007 r. sygn. akt II KK 310/06*). O tym, iż zarzuty naruszenia przepisów prawa procesowego mają charakter pozorny, gdyż faktycznie zmierzają do podważenia dokonanych ustaleń faktycznych, świadczy to, iż z zarzutem z art. 438 pkt 3 k.p.k. mamy do czynienia zawsze, gdy skarżący uważa, że oskarżony winien być uniewinniony od dokonania zarzuconego mu czynu, a brak takiego rozstrzygnięcia jest wynikiem nieprawidłowych ustaleń faktycznych w sprawie (*postanowienie Sądu Najwyższego (dalej SN) z 27 maja 2002 r. sygn. akt V KKN 314/01*). *In concreto* tak właśnie jest. Niemalże wszystkie zarzuty skarżącego zmierzają do zakwestionowania ustaleń w zakresie sprawstwa i winy skazanego. Zdaniem skarżącego błędy w tym zakresie wynikają z jednej strony z wadliwości dowodów, zaś z drugiej z dowolności w ich ocenie pod pozorem nieprawidłowości w kontroli odwoławczej. Skarżący nie ma jednak racji. Co więcej, obrońca w tym nadzwyczajnym środku odwoławczym, w istocie powiela zarzuty podnoszone już uprzednio w apelacji (pkt 1a, 1c, 1d, 1e, 3 i 4 kasacji), w odniesieniu do których wypowiedział się sąd II instancji w uzasadnieniu swojego orzeczenia.

Przystępując do omówienia tych zarzutów, powierzchownie kwestionujących prawidłowość kontroli odwoławczej (z wyłączeniem zarzutu z pkt 1b i pkt 4 kasacji), Sąd Najwyższy przypomina, iż zaistnienie obrazy art. 433 § 2 k.p.k. może nastąpić wskutek braku rozważenia wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, bądź w sytuacji, w której staną się przedmiotem rozważań sądu odwoławczego, lecz w sposób odbiegający od wymogu rzetelnej ich oceny (art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k.). Zachowanie owej rzetelności badać jednak należy przez pryzmat argumentacji zaprezentowanej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, a nie subiektywnego odczucia niezadowolenia z treści tego orzeczenia (zob. *postanowienie SN z 24 stycznia 2024 r. sygn. akt V KK 485/23*). Tymczasem analiza treści uzasadnienia zaskarżonego kasacją orzeczenia prowadzi do jednoznacznego wniosku, iż sąd odwoławczy szczegółowo i rzetelnie odniósł się do dowodu z zeznań świadka L.R. złożonych na etapie postępowania przygotowawczego, a z uwagi na jej śmierć nieprzeprowadzonego w postępowaniu sądowym (zob. s. 7 uzasadnienia wyroku) i szczegółowo uzasadnił swoje stanowisko co do ich wiarygodności (s. 8 uzasadnienia wyroku). Sąd II instancji odniósł się m.in. także do dowodu z zeznań W.K. (zob. s. 8 uzasadnienia wyroku), wyjaśniając, dlaczego zasługiwały one na przyznanie im waloru wiarygodności. Nie powtarzając rozważań sądu odwoławczego, zauważyć należy, iż Sąd ten, uzasadniając swoje stanowisko, wypowiedział się co do wszystkich zarzutów i twierdzeń podniesionych przez obrońcę w apelacji, szeroko odnosząc się do kwestii wyjaśnień oskarżonego (s. 9-10 uzasadnienia wyroku) oraz powziętych przez sąd *meriti* wniosków i realizacji przezeń obowiązków wynikających z art. 7 k.p.k., co do poszczególnych dowodów i art. 410 k.p.k. w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych. Wywody Sądu Apelacyjnego co do kwestionowanych ustaleń faktycznych, w ocenie Sądu Najwyższego, jawią się jako rzetelnie i wnikliwie przeprowadzona kontrola instancyjna. Nie sposób zatem podzielić stanowiska skarżącego, iż w niniejszej sprawie mogło dojść do obrazy przepisów prawa procesowego wymienionych w zarzutach z pkt 1 lit. a, c, d i e oraz z pkt 3 kasacji.

Na marginesie, przez wzgląd na konstrukcję zarzutu z pkt 1d w zestawieniu z pozostałymi zarzutami kasacji, Sąd Najwyższy przypomina, iż łączenie zarzutów obrazy art. 7 k.p.k. i art. 5 § 2 k.p.k., nie może być skuteczne, gdyż mają one

charakter rozłączny (zob. np. postanowienia SN z 12 lipca 2021 r., sygn. akt IV KK 726/19; z 30 czerwca 2021 r. sygn. akt II KK 245/21; z 2 września 2020 r. sygn. akt V KK 298/20; z 18 lutego 2021 r. sygn. akt V KK 5/21). W sytuacji, gdy sąd przeprowadzi postępowanie w sposób pełny, kompletny i podda zebrane dowody ocenie czyniącej zadość wymogom art. 7 k.p.k., to zastosowanie zasady z art. 5 § 2 k.p.k. mogłoby mieć miejsce wówczas, gdy tak przeprowadzona ocena dowodów potwierdziłaby istnienie wciąż niedających się usunąć wątpliwości, które sąd rozstrzyga niezgodnie z kierunkiem określonym w tym przepisie (*postanowienie SN z 14 grudnia 2022 r. sygn. akt IV KK 497/22*), czego zaś w niniejszej sprawie Sąd odwoławczy nie stwierdził. Oznacza to, że w przypadkach, w których skarżąca kwestionuje ocenę poszczególnych dowodów, stanowiących podstawy faktyczne rozstrzygnięcia, nie może być mowy o naruszeniu art. 5 § 2 k.p.k. Może mieć zastosowanie dopiero na etapie ustalania faktów w oparciu o dowody ocenione jako wiarygodne.

Wbrew twierdzeniom obrońcy nie doszło także do naruszenia, o którym mowa w pkt 1 b kasacji. Świadek L.R. przed czynnością przesłuchania otrzymała druk zawierający właściwe pouczenia, co też potwierdza jej własnoręczny podpis nie tylko na druku, ale także i w protokole przesłuchania, gdzie zawarto stosowane pouczenie o treści art. 182 k.p.k. i art. 183 k.p.k. W protokole tym widnieje jednoznaczne sformułowanie: „Byłam w związku konkubenckim z K.K.”, co w świetle utrwalonego w orzecznictwie poglądu, za osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 k.k. nie może być uznana była kochanka czy nawet była konkubina (*postanowienie SN z 21 września 2022 r. sygn. akt V KK 275/22*). Tym samym również i ten zarzut uznać należy za oczywiście bezzasadny.

Zarzut z pkt 2 kasacji, skierowany natomiast jest wprost pod adresem orzeczenia pierwszoinstancyjnego i choć nie był on podnoszony w zwyczajnym środку odwoławczym, to okoliczności w nim przedstawione, były uwzględnione przez sąd II instancji podczas rozpatrywania jednego z zarzutów apelacyjnych, jednak nie wpłynęły one na zmianę zapatrywań tegoż Sądu na dowód z zeznań L.R. (s. 7 uzasadnienia wyroku). Tym samym również i ten zarzut uznać należy za oczywiście bezzasadny, a nadto sformułowany wbrew regulacji z art. 519 k.p.k.

Odnosząc się do zarzutu z pkt 4 kasacji stwierdzić należy, iż już sama jego konstrukcja, wobec przebiegu postępowania odwoławczego w niniejszej sprawie, czyni go kasacyjnie nieskutecznym. Sąd odwoławczy nie może bowiem naruszyć art. 7 k.p.k. ani art. 410 k.p.k., gdy tylko kontroluje zastosowanie tych przepisów, ale sam ich nie stosuje. Art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. mogą zostać naruszone przez Sąd odwoławczy, kiedy to sąd ten poczynił własne ustalenia faktyczne, odmienne od tych, które stanowiły podstawę orzeczenia pierwszoinstancyjnego i w konsekwencji, wydał orzeczenie reformatoryjne. Może to mieć miejsce, gdy sąd odwoławczy ocenia odmienne zgromadzone w sprawie dowody albo kiedy uzupełnia przewód sądowy i przeprowadza dowody. Dokonuje on wówczas własnej oceny dowodów na podstawie art. 7 k.p.k. i wtedy zobowiązany jest do ujawnienia wszystkich istotnych okoliczności na rozprawie apelacyjnej - art. 410 k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. (*postanowienie SN z 7 kwietnia 2022 r. sygn. akt IV KK 340/21 i cyt. tam orzecznictwo i piśmiennictwo*). W świetle takiego stanowiska, które Sąd Najwyższy w niniejszym składzie w pełni podziela oraz przebiegu postępowania odwoławczego, także i ten zarzut, nie mógł zostać uznany za zasadny.

Uwzględniając wniosek obrońcy z urzędu, na podstawie art. 22³ ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jednolity Dz.U.2024.499) w zw. z § 2 ust. 1, § 17 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz.U.2024.764) zasądzono na jej rzecz kwotę 1 476 zł (jeden tysiąc czterysta siedemdziesiąt sześć złotych), w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie kasacji na rzecz skazanego.

Mając zatem na uwadze powyższe rozważania, orzeczono o oddaleniu kasacji jako oczywiście bezzasadnej, jednocześnie zwalniając skazanego z obowiązku uiszczenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego (art. 637a k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k.).

WB.

[a!]

